

Knjižna recenzija

Wang Huiqin: *Ferdinand Avguštin Hallerstein – Slovenec v Prepovedanem mestu.* (Prevedla Natalija Toplišek) Ljubljana, Mladinska knjiga 2014, 17 strani

Jana S. ROŠKER*

Odkar je bil natančno pred dvajsetimi leti v Ljubljani ustanovljen Oddelek za azijske in afriške študije, ki smo ga kasneje, ob njegovih 20. obletnici leta 2015, preimenovali v Oddelek za azijske študije, je bilo eno njegovih osrednjih poslanstev postavljanje mostov med Kitajsko in Slovenijo. Tovrstno povezovanje pa seveda ni omejeno samo na didaktične in raziskovalne aktivnosti, ki zakoličujejo razvoj vsake nove stroke v državi. Pomemben del popularizacije azijskih študij je namreč tudi v kulturni izmenjavi, saj je ravno kultura tista, ki je ljudem najbližja in je hkrati veliko bolj odprta od drugih diskurzov. To pomeni, da je vez, ki lahko vzajemno poveže ljudi iz različnih družbenih, tradicionalnih in miselnih kontekstov na najhitrejši in hkrati najtesnejši način. Pri tem je še posebej pomembna skrb za mlajše generacije, kajti prej ko se mlad človek sooči s čarobnostjo drugačnosti in z magičnimi, napetimi zgodbami iz zgodovine medkulturnih stikov, lažje bo kasneje to vedenje širil in ga dopolnjeval z učenjem jezikov in z vrsto drugih poglobljenih znanj.

Wang Huiqin, kitajsko-slovenska slikarka, ki je avtorica tukaj predstavljene knjige, se pomena tovrstnih predstavitev očitno zelo dobro zaveda. Njena knjiga, ki je v prvi vrsti namenjena otrokom, a je hkrati zanimivo in prijetno branje tudi za marsikaterega odraslega, katerega zanimajo stiki s Kitajsko, namreč lepo opravlja tovrstno poslanstvo. Po eni strani nam ponuja obilico koristnih informacij, po drugi pa je opremljena še z lepimi, umetniško dorečenimi in vizualno dobro strukturiranimi akvareli, ki te informacije dopolnjujejo. Knjiga je torej tudi – vendar nikakor ne samo – slikanica, kar pomeni, da je toliko bolj privlačna za otroke in mladino, saj jim na lahkoten in zabaven, a zato nič manj informativen in strokovno neoporečen način širi obzorja. Njeno zanimivo in vsebinsko bogato besedilo je v slovenščino mojstrsko prevedla sinologinja Natalija Toplišek.

V prilogi je knjiga opremljena tudi s strokovno nadvse prikladnim kitajsko-slovenskim slovarčkom lastnih imen in strokovnih terminov.

* Jana S. ROŠKER, profesorica na Oddelku za azijske študije, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, Ljubljana.
jana.rosker@ff.uni-lj.si

Pričujoča knjiga pa ni zadnje delo, v katerem se slikarka in esejistka Wang Huiqin ukvarja s pomenom evropskih misijonarjev na Kitajskem. Njeno naslednje delo, ki je trenutno pred izidom, govori o življenju in delu italijanskega misijonarja Giuseppa Castiglioneja, ki je bil tudi znan slikar in je na Kitajskem živel v 18. stoletju. Knjiga z naslovom *Castiglione – Italijanski slikar v Prepovedanem mestu*, ki je prav tako prirejena v slikanico za otroke, nazorno pokaže pomembnost njegovega vpliva na razvoj umetniških stikov med Kitajsko in Evropo. To ni naključje, saj je avtorica, ki je tudi sama slikarka, zagotovo želela opozoriti tudi na pomen medkulturnih stikov na področju slikarstva, hkrati pa poudariti dejstvo, da so evropski misijonarji Kitajski nudili tudi marsikatero drugo znanje, ne zgolj strogo znanstvenega.

Knjiga, ki jo želimo tukaj opisati, pa predstavlja življenje in delo slovenskega jezuita Ferdinanda Avgušтина Hallersteina, ki je od leta 1764 in vse do svoje smrti leta 1774 deloval na kitajskem dvoru v pomembni funkciji namestnika predstojnika Cesarskega urada za astronomijo in mandarina 3. reda. Vsebuje vrsto pomembnih informacij o njegovem znanstvenem delu, pa tudi o njegovi politični in kulturni vlogi.

Hkrati je napisana v toplem, občutenem in zelo človeškem slogu, saj besedilo ni omejeno zgolj na opisovanje Hallersteinovih dosežkov na področju znanosti in medkulturnih soočanj, temveč se rahločutno loteva tudi subtilnosti njegovih idej, občutenj in misli. Ta dimenzija človeškosti bo otrokom veliko lažje približala lik tega pomembnega slovenskega jezuita, kot če bi se o njegovih dosežkih učili samo na suhoparen način, ki ga ponujajo faktoografski podatki o njegovem življenju.

Tako avtorica na strani 14 zapiše: »Hallersteinovo bivanje na dvoru pa še zdaleč ni bilo le rožnato. Daleč na vzhodu je pogosto doživljal tudi grenke trenutke osamljenosti in domotožja. Pogrešal je domovino in bližnje, zato je ohranjal stike z domačimi. V težkih trenutkih mu je bila v tolažbo slovenska pesmarica, ki jo je prinesel s seboj na Kitajsko. Knjižica s slovenskimi besedili je bila natisnjena leta 1729. Danes jo hrani državna knjižnica v Pekingu.«

Na ta način avtorica pogosto mojstrsko povezuje senzibilnost človečnosti s pomembnimi informacijami, ki so relevantne za strokovno vrednotenje medkulturnih stikov. Z omembo žalosti in domotožja pokaže, kot smo videli na zgornjem primeru, tudi na dejstvo, da je bil ta veliki misijonar in znanstvenik po rodu (in po duši) Slovenec, saj je bil njegov najintimnejši jezik slovenski, in ne nemški, četudi je bil (kot vsi takratni Slovenci in Slovenke) državljani Avstro-Ogrske.

Tako avtorica že na samem začetku knjige opozori na dejstvo, da je Hallerstein kljub vsem svojim pomembnim dosežkom in kljub svoji relevantnosti na področju zgodnjih stikov med Evropo (zlasti Slovenijo) in Kitajsko v obeh regijah tako

rekoč pozabljen. Javnost ni seznanjena niti z dejstvom, da sta Ferdinand Avguštin Hallerstein in Liu Songling (to je njegovo kitajsko ime) v bistvu ena in ista oseba.

Knjiga se prične z opisom Hallersteinovega otroštva, ki ga je preživel v Mengšu, in opozori na dejstvo, da je že v rosnih mladosti kazal veliko zanimanja za znanost in predvsem za astronomijo, hkrati pa so ga že kot otroka navdihovala doživetja evropskih misijonarjev na Kitajskem, zlasti Matea Riccija in Adama Schalla von Bella, ki sta malemu Ferdinandu predstavljala najzgodnejšo inspiracijo za njegovo kasnejšo poklicno pot. Zanimiva, tudi otrokom privlačna biografija kasneje prikaže tudi njegovo prvo popotovanje na Kitajsko, ki se je pričelo že leta 1735 in ga je najprej privedlo v Macao.

V osrednjem delu knjige avtorica podrobno opiše njegovo bivanje na cesarskem dvoru in njegove dosežke na področju znanosti, zlasti v astronomiji. Avtorica na neposreden in enostaven način bralstvu približa veličino njegovih doprinosov na področju medkulturne izmenjave med Evropo in Kitajsko in poudari, da se Hallerstein na Kitajskem ni izkazal le kot astronom, matematik, zgodovinar in geograf, temveč je v času redkih diplomatskih stikov Kitajske s svetom prevzel pomembno vlogo tudi kot diplomat, saj je govoril šest jezikov (str. 12). Avtorica na poljuden, a hkrati zelo nazoren način pokaže, da je ta misijonar večino svojega življenja posvetil znanosti in da je vse svoje najpomembnejše znanstvene dosežke podaril Kitajski, ki je v dolgih letih njegovega bivanja v Pekingu postala njegova druga domovina. Zato ni naključje, da je njegova zgodba postala skupna dediščina kitajske ter zahodne – zlasti slovenske – kulture in zgodovine. Tako Wang Huiqin svojo knjigo zaključí z naslednjimi besedami: »Hallerstein je utrl eno prvih poti med slovensko in kitajsko kulturo. Negujmo to prijateljsko pot v skupnem kitajsko-slovenskem spominu in ne pustimo, da njegove stopinje zabriše prah časa.« (str. 15)

Kot sinologinja lahko to delo vsekakor toplo priporočim v nakup vsem staršem, ki želijo svojim otrokom približati Kitajsko in hkrati razširiti njihovo zgodovinsko obzorje. Upam pa tudi, da se bo znašlo na policah čim več slovenskih osnovnošolskih in srednješolskih knjižnic.